

Tajemno máme za humny aneb vzhůru na stezku Hvozdnici!

Léto, čas výletů a výprav do neznáma a za dobrodružstvím je opět na dosah. Pomiňme dnes námořní výpravy po širých oceánech, lety přes Atlantik a výpravy do nehostinných pouští či nebezpečného pekla džunglí. Něco krásného, jedinečného, podivuhodného a stále ještě málo známého máme totiž doslova za humny.

Cílem nenáročných, ale přesto půvabných rodinných výprav se velmi snadno může stát **Přírodní rezervace Hvozdnice**, ležící převážně na katastru obce Slavkov. Byla vyhlášena v roce 1988 a patří k nejkrásnějším místům Opavska. Její návštěvník v ní nalezne poslední zbytky lužního lesa, který v minulosti pokrýval celou Poopavskou nížinu. Toto místo bylo jako stvořené pro osady prvních pravěkých zemědělců. Čistý potok Hvozdnice nabízel vodu a ryby, les zase kvalitní dřevo. Úrodné spraše, které sem navál severák v poslední době ledové mohly být přeměněny na ornou půdu. To byly ty pravé důvody, proč později ve středověku a později v novověku lužní lesy postupně zanikaly.

V přírodní rezervaci, rozkládající se na rozloze 56,24 hektarů se nalézají tři rybníky, strouha, mokřady a tůňky se spoustou obojživelníků a ptactva. Čitatele geologické minulosti potěší meandrující potok, který se zařezává do morénových uloženin z ledových dob, kdy pevninský ledovec pokrýval větší část Opavska.

Rezervace nabízí nejen přírodovědné, ale též estetické hodnoty. Lužní les zaujme vnímavého návštěvníka v každou roční dobu.

Vítá vás naučná stezka Hvozdnice

Zmíněným pozemským rájem provede návštěvníka rekonstruovaná a prodloužená Naučná stezka Hvozdnice. Nabízí dvanáct obnověných a tři zcela nová informační zastavení. Propojení informací, krásné přírody a dvou piknikových areálů z ní vytváří z naučné stezky ideální cíl pro jednotlivce i rodiny i skupiny návštěvníků. Přístupná je pro pěší i cyklisty a při délce osm a půl kilometru nabízí seznámení s mnoha zajímavostmi přírodní rezervace a to z rostlinné i živočišné říše. Území s naučnou stezkou se rozkládá na Stěbofické pahorkatině, která je spolu s Vítkovskou pahorkatinou součástí Nížkého Jeseníku, a ten je zahrnut do Východních Sudet. Ideální je podle autora návrhu rekonstrukce naučné stezky, ekologa a pedagoga Milana Kubačky její dostupnost ze čtyř směrů, a to od Slavkova, Hertic, Otíc a Uhlířova.

Patnáct krásných zastavení

Každé z patnácti zastavení na stezce nabízí slovem, kresbou i fotografií spoustu informací o okolní přírodě, o rostlinách i živočích. „Každý si odsud odnese jiné dojmy. Někoho okouzlí krása květin, hry světla a stínů mezi korunami stromů. Jiný si zase řekne, že si o této zajímavé houbě, ještěrce či ptáku musí doma něco přečíst. V každém případě les každému poslouží,“ říká poeticky Milan Kubačka.

Bohatství rostlinné říše

Sasanka hajní a sasanka pryskyřníkovitá, orsej jarní, známá prvosenska jarní, kostival lékařský či popenec břečťanovitý, dymivka dutá, plicník lékařský, křivavec žlutý, zapalice žluťouchovitá, ptačinec velkokvětý, pryskyřník kosmatý, knotovka lesní a knotovka bílá, pitulník žlutý, známý též jako hluchavka žlutá ... Názvy kvetoucích

bylin znějí někdy jako zaklínadlo, jindy jako popěvek lidové říkanky. Se všemi a mnoha dalšími krasotinkami z říše trav se na své pouti naučnou stezkou setkáte.

A což teprve stromy a keře! Potkáte zde početnou skupinu velmi starých a mohutných jedinců jilmu vazu s charakteristickým svalovcovitým kmenem. Ten nejkrásnější stojí na břehu Hvozdnice a má obvod 250 centimetrů. Rozpoznáme vrbu křehkou a vrbu jívu, dub letní i zimní i dub červený. Mezi původní dřeviny patří olše lepkavá stejně jako jasan ztepilý. Stačí jen se pozorně rozhlédnout...

Ptáky v lese slyšeti

Na jaře zde uslyšíme strakapouda malého bubnovat rychlostí třiceti úderů za vteřinu na rezonující větvi. Strakapoud velký to stihne jen patnáctkrát a v delších časových intervalech. Šťastlivci uslyší i typického obyvatele lužního lesa slavíka, pouze zde žije šoupálek krátkoprstý. Ochránci přírody vyvěšují ptačí budky a ty pilně využívají lejsci bělokrci, sýkory a brhlíci lesní. Doupné stromy vyhledávají sovy puštíci a poštolky, stejně jako vzácný holub doupňák...

Zcela osobitě ptačí druhy žijí u rybníků a mokřadů. Nejčastěji je vidět lyska černá, pravidelně zde hnízdí kachna divoká, polák chocholačka, polák velký, v době tahu, tedy na jaře a na podzim zde zastihneme i několik severských druhů jako ostralku štíhlou, hlahola severního, morčáky či hvízdáka. V posledních letech zde občas hnízdí labuť velká. Hmyz nad hladinou loví vlaštovky, jiřičky, někdy i rorýsi. Chřástal vodní a chřástal kropenatý, vodouš rudonohý a vodouš šedý, slípka zelenonohá. Rákosník velký, proužkovaný i obecný.

A co teprve ptáček moudivláček lužní, jehož hnízdo s vletovým otvorem visí na tenké větvičce vrby nad hladinou rybníka! je postaveno z chmýří vrb či topolů a vypadá velmi nadýchaně... Zkrátka jen mít oči k vidění a uši k poslouchání.

Jedna výprava nestačí

Že je těch názvů, známých i neznámých přespříliš? Ale vždyť jsme zcela pominuli nepřebornou rostlinnou říši u rybníků, obojživelníky, ryby, hmyz a drobné živočichy. Nezmínili jsme se ani o bohatství keřů a o tom, že i zvětralé horniny zde vypovídají o historii našeho regionu. Na tu ostatně návštěvníka upozorní pět geologických zastávek na stezce.

Je zřejmé, že na Naučnou stezku Hvozdnice se můžeme vracet stále znova a znova. Pokaždé objevíme něco nového, co nás poučí, potěší i obohatí. Na unavené a rodiny s dětmi čekají dva piknikové areály, kde je možno v klidu si odpočinout, posvačit i zadovážet.

Poznámka závěrem:

Trasa stezky vznikla již v roce 1989 z iniciativy ochránců přírody a významného opavského vědce Emanuela Opravila, který je jejím duchovním otcem. Autorem projektu rekonstrukce a prodloužení je již zmíněný opavský ekolog a přírodovědec Milan Kubačka. Rekonstruovaná stezka byla slavnostně otevřena v květnu 2004.

(nava)

